

תוכן עניינים כללי

כרך א

הקדמה 59

דבר העורך 61

מבוא: המשפט הרפואי 63

א. מבוא: מדע המשפט הרפואי 63

ב. סקירה היסטורית 70

1. רשלנות מקצועית 70

2. הפריה מלאכותית 72

3. המתת חסד 73

4. הפלות 74

5. השתלות 75

6. ניסויים רפואיים 77

7. שיבוט 78

שער ראשון: אחריות מקצועית

פרק א: רשלנות 83

א. רשלנות כתופעה 83

ב. רשלנות – משמעויותיה השונות 85

1. רשלנות כמצב נפשי מסוים 85

2. רשלנות כהתנהגות בלתי זהירה 86

3. הפרה של חובת זהירות 86

ג. פזיזות 88

ד. התפתחות מושג הרשלנות במשפט האנגלי 89

ה. רשלנות במשפט האזרחי ובמשפט הפלילי 91

ו. רשלנות רפואית – היקפה 93

ז. חובת הזהירות 97

1. הקושי בהגדרת החובה 98

2. מקור החובה 99

3. חובת זהירות מושגית – חובת זהירות קונקרטית 100
4. הלכת לוי 103
- ה. מבחן הצפייה 104
- ט. מבחן הקירבה (proximity) 107
- י. שיקולים בהטלת חובת הזהירות 108
- יא. נאמנות כפולה של רופא 110
1. על אתיקה וחוק 110
2. אי-השתתפות בהליכי חקירה וענישה 113
3. נאמנויות הרופא הצבאי 113
4. קבלת החלטות באספקלריה של הנאמנות הכפולה 117
5. דמו של מי סמוק יותר? 118
- יב. חובה כלפי צד שלישי 119
1. שיקולים נגד הפרת חובת הסודיות 127
2. שיקולים בעד הפרת חובת הסודיות 127
- יג. חובת הזהירות של המתנדב 128
1. כללי: ההיבט המוסרי 128
- (א) ההגנה על הזולת 129
- (ב) הושטת עזרה לזולת 130
- (ג) הושטת עזרה לזולת במצבי חירום 131
- (ד) חיוב בהתנדבות 132
- (ה) אחריות המתנדב 132
2. חוק לא תעמוד על דם רעך 134
- (א) כללי 134
- (ב) חובת ההצלה 134
- (ג) תחולת החוק 135
- (ד) הנזקק לעזרה 136
- (ה) העזרה 136
- (ו) סירוב הנזקק לקבלת העזרה 137
- (ז) שכר הטיפול 138
- יד. חובה – זיקה 138
- טו. אחריות של רשות ציבורית 140
1. בישראל 140
2. כללי 142
- טז. חובה – מחדלים 143
- יז. חובת בדיקה של חולה בבית חולים 145

תוכן עניינים מפורט

1. חוק זכויות החולה 145
2. תקנות בריאות העם (אשפוז בבית חולים), תשמ"א-1980 146
- יח. חובה כלפי עובר 147
 1. כללי 147
 2. היריון לא רצוי 150
 3. לידה מתוך עוולה 152
 4. הולדה בעוולה 153
 5. פרשת זייצב 154
 - (א) הסוגיה 155
 - (ב) סמכות ההכרעה 156
 - (ג) תביעת הקטין על חיים בעוולה 156
 - (ד) זכות הקטין לחיים ללא מום 159
 - (ה) האם אי-קיום עדיף על פני קיום? 160
 - (ו) אחריות כלפי מי שטרם היה קיים 162
 - (ז) מעמד העובר במשפט הפלילי 162
 - (ח) תביעת הקטין נגד הוריו 163
 - (ט) הערכת הנזק 164
 6. פרשת המר 165
 7. הדין העברי 165
 8. התפתחות הכללים במדינות שונות 165
 - (א) אנגליה 165
 - (ב) ארצות-הברית 166
 - (ג) גרמניה 168
 9. אחריות הרופא כלפי ההורים 168
10. פרשת עמיחי: זכויות החולה, עוללת הרשלנות, הולדה בעוולה 172
- יט. אחריות שילוחית 173
 1. כללי 173
 2. אחריות המעביד לעוולות העובד 174
 - (א) מעביד, עובד 174
 - (ב) אחריות מעביד 175
 3. ביצוע עוולה תוך כדי עבודה 176
 4. אחריותו השילוחית של רופא – סייג 176
 5. אחריותה השילוחית של אחות 179
 6. אחריות רוקח למעשי עוזרו 180
 7. אחריות שילוחית של בית חולים 180

8. אחריות שילוחית של קופת חולים 183
9. אחריות המדינה 184
10. שיפוי בין מעוולים 185
11. חבותו של שולח 186
12. חבותו של קבלן עצמאי 187
- כ. סטנדרט הטיפול בחולה 187
 1. כללי 187
 2. שיקולים רלוונטיים בקביעת הסטנדרט 190
 3. מבחן הסטנדרט הכללי 191
 4. סטנדרט קבוע 192
 5. סטנדרט אובייקטיבי 193
 6. מבחן הפרקטיקה המקובלת 194
 - (א) כללי 194
 - (ב) מבחן הנוהג והמנהג 194
 - (ג) מבחן הפרקטיקה המקובלת 196
 7. אסכולה 197
 8. קווי הנחיה קליניים 199
 9. שיטות טיפול 200
 10. האדם הסביר 206
 11. הרופא הסביר 208
 12. הרופא המומחה 212
 13. סטודנט לרפואה 213
 14. רופא מתחיל 214
 15. רופא כונן 216
 16. האחות הסבירה 216
 17. הדיוט 217
 18. רפואה אחרת 217
 19. התעדכנות 218
 20. סטייה מן הסטנדרט 224
 21. טעות בשיקול-הדעת 225
 22. הרופא אינו ערב לריפוי 230
 23. הרופא הוא רק בשר ודם 232
 24. קביעה שיפוטית של הסטנדרט הרפואי 233
 25. הוכחת הסטנדרט 234
- כא. הדבר מדבר בעדו 235

1. אי-ידיעת הנסיבות 237
- (א) אי-ידיעה של מה? 238
- (ב) אי-ידיעה של מי? 239
- (ג) אי-ידיעה – מתי? 239
- (ד) אי-ידיעה – דרך הוכחתה 240
2. השליטה בנכס 240
- (א) התנאי 240
- (ב) גרימת נזק על-ידי נכס 241
- (ג) אחריות שילוחית 243
3. הסתברות הרשלנות 244
- (א) מידת השכנוע 244
- (ב) הדרך לקביעת ההסתברות 245
- (1) ידיעת השופט 245
- (2) חוות-דעת של מומחה 245
4. התוצאות הדיוניות של הכלל 246
- (א) העלאת הטענה 246
- (ב) התנאי 246
- (ג) נטל השכנוע 247
- (ד) מה חייב הנתבע להוכיח? 247
5. דוגמאות לתחולת הכלל 248
6. אי-תחולת הכלל 254
- כב. משבר המלפרקטיס 258
1. תגובה חריפה של הרופאים 262
2. ריבוי תביעות חולים נגד רופאים 267
3. מיעוט של רופאים – רשלנות רבתי 271
4. תביעות ייצוגיות 272
5. כשלון השיטה הקיימת 272
- כג. מוצרים פגומים 273
- כד. נזק ייטרוגני 274
- כה. ביטוח מקצועי 275
- כו. הגנות 276
1. תרומת רשלנות 276
2. הסתכנות מרצון 278
3. תאונה בלתי נמנעת 279
4. התיישנות 279

5. התיישנות במקרי מחלות סמויות 282

כז. סחבת בדיונים המשפטיים 284

פרק ב: הנזק 287

א. הקשר הסיבתי 287

ב. מטרת הפיצוי של הניזוק 289

ג. נזק – הגדרתו 290

ד. נזק כללי – נזק מיוחד – נזק ממון 291

ה. נזקים מיוחדים 292

1. הערכת נזק עתידי 292

2. אובדן השתכרות ופנסיה 292

3. הוצאות על טיפול 295

4. דיור 296

5. טיפול והשגחה 296

6. ציוד עזר 296

7. תעבורה 296

8. אובדן שירותים 297

9. טובות הנאה 297

ו. נזקים שאינם כספיים 298

1. כאב וסבל 299

2. אובדן נוחות והנאה מהחיים 300

3. אובדן תוחלת חיים 300

ז. נזקים כספיים 301

ח. נזק עתידי 301

ט. אינפלציה 302

י. ריבית 302

יא. היוון 303

יב. מות הנפגע 303

יג. תשלומים עתיים 303

יד. הקטנת הנזק 305

1. חובתו של הנפגע לעבור ניתוח להטבת מצבו 308

2. סירוב הנפגע לטיפול בגין נוירוזה פיצויים 311

טו. גורמים שאין להתחשב בהם בעת הערכת הנזק 315

טז. דיון וראיות 315

יז. עיכוב ביצוע פסק-דין 316

יח. נזקי בן-זוג 316

יט. הסדר פשרה 316

פרק ג: הקשר הסיבתי 317

- א. מבוא כללי – מהות 317
- ב. הבחנה בין סיבה לתנאים 318
- ג. המשמעות הכפולה 319
 - 1. היסוד העובדתי 319
 - 2. היסוד המשפטי 320
 - 3. גורמים סיבתיים אחדים 321
- ד. מקרים שבהם לא יראו אשם כסיבה 323
 - 1. מקרה טבעי בלתי רגיל 323
 - 2. אשמו של אדם אחר 324
- ה. היקף האחריות הנזיקית: מבחן הצפיות 326
 - 1. מבחן הצפיות לגבי היקף הנזק ולגבי סוג הנזק 328
 - 2. אי-הצפיות לגבי "סוגו" הנדיר של הנזק 328
 - 3. צפיות לגבי היקף הנזק (עקרון "הגולגולת הדקה") 329
 - 4. צפיות סבירה 332
 - 5. המבחן – על-פי תנאי כל מקרה ומקרה 333
- ו. עמימות סיבתית 334
- ז. הוכחת הקשר הסיבתי 335
- ח. מקרים שבהם נקבע קשר סיבתי 337
 - 1. טיפול – שיהוי בטיפול 337
 - 2. טיפול רשלני 339
 - 3. אי-טיפול 340
 - 4. אבחון 340
 - 5. זריקה 341
 - 6. אי-קבלת הסכמה מדעת 341
 - 7. אי נקיטת פעולות 343
- ט. מקרים שבהם נקבע היעדר קשר סיבתי 345
 - 1. כללי 345
 - 2. טיפול – שיהוי בטיפול 346
 - 3. טיפול רשלני 348
 - 4. היעדר טיפול 348
 - 5. אבחון 350

פרק ד: פרטי רשלנות 353

- א. אי-נקיטת הליכים סטנדרטיים 353
1. הכלל 353
 2. פירוט 353
- (א) אי-שימוש בצילומי רנטגן 353
- (ב) אי-מתן זריקת טטנוס 354
- (ג) אי-עריכת בדיקות מקובלות 354
- (ד) אי-שימוש בהרדמה מקובלת 355
- (ה) שימוש בפרקטיקה מיושנת 355
- (ו) בחירה בשיטה ניתוחית מסוכנת 355
3. יוצאים מן הכלל 356
- (א) אי-קיום שיטה מקובלת 356
- (ב) קיום כמה שיטות מקובלות 356
- (ג) אי-תועלת בטיפול המקובל 357
- (ד) הסכמת החולה לסטייה מן ההליכים הסטנדרטיים 357
- ב. רשלנות באבחנה 357
1. כללי 357
 2. קיום רשלנות באבחון 362
- (א) כללי 362
- (ב) אי-קיום בדיקות לצורך האבחון 366
- (ג) צילומי רנטגן 368
- (ד) פסיכיאטר 370
- (ה) אורטופד 372
- (ו) מנתח 373
- (ז) רופא כללי ורופא פנימי 375
- (ח) רופא ילדים 378
- (ט) רופא מיילד 379
- (י) פתולוג 379
- (יא) קרדיולוג 380
- (יב) רופא עיניים 381
- (יג) אבחון גנטי 382
- (יד) אחות 382
3. אי-קיום רשלנות באבחון 385

- ג. רשלנות ברישום מרשם 388
1. כללי 388
 2. טעות במרשם 389
 3. רישום בלתי מלא 390
 4. כתיבה בלתי ברורה 391
 5. קריאה בלתי נכונה 393
 6. היעדר רישום – השלכות 394
 7. תיקון רישום 396
 8. אי-שמירת רישום רפואי 396
 9. פרשת אורה בנגר 398
- ד. דיווח סיעודי רשלני 399
1. כללי: חובת הדיווח 399
 2. אי-זימון רופא 401
 3. דיווח על רשלנות 402
 4. איסור דיווח 403
- ה. רשלנות בהדרכה ובייעוץ 403
1. ייעוץ אסור 407
 2. רשלנות בחיווי דעה 408
 3. ייעוץ גנטי רשלני 409
- ו. גרימת כוויות ברשלנות 409
1. כללי 409
 2. מכשיר חימום חשמלי 412
 3. כר חשמלי 412
 4. מנורה 413
 5. מכשיר חם 413
 6. רדיאטור 413
 7. אמבטיה חשמלית 413
 8. בקבוק מים חמים, מים חמים 414
 9. כוויות רנטגן 415
 10. שריפות, התפוצצויות 418
 11. כוויות עקב שימוש בתכשיר 420
- ז. רשלנות במתן תרופות 420
1. כללי 420
 2. מחקרים 422
 3. כללי זהירות 424

4. סיכונים 425
5. המלצות סיעודיות 426
6. מתן תרופה נכונה 426
 - (א) חולה נכון 427
 - (ב) מינון נכון 427
 - (ג) מועד נכון 427
 - (ד) שיטה נכונה 427
 - (ה) רעלים וסמים 427
7. החלפת תרופה בטעות 428
8. מינון מוטעה 431
9. שיטה לקויה 433
10. אי-הדרכה 433
11. זיהום 434
12. תבחין 434
13. ייצור לקוי 435
14. אחריות בית חולים 435
15. שימוש אסור בתכשיר רפואי 436
16. אחריות החולה 437
- ח. זריקות 437
 1. כללי 437
 2. זריקה ללא סמכות 438
 3. נזק בגין תבחין 438
 4. נזק בגין אי-עריכת תבחין 438
 5. שימוש בחומר לא מתאים 439
 6. זיהום 440
 7. שבירת מחט 442
 8. אי-שימוש במזרק נאות 443
 9. זריקה במקום לא נכון 444
 10. זריקה בדרך לקויה 446
 11. המשך זריקה שלא כדין 447
 12. אי-מתן זריקה 447
 13. עירווי דם 447
- ט. ניתוחים 449
 1. כללי 449
 2. אחריות סיעודית 450

3. מרפדים וספוגיות 451
4. אחריות האחות 453
5. פעילות סיעודית לפני הניתוח ולאחריו 454
6. אחריות המנתח 455
7. אחריות משותפת: רפואית וסיעודית 457
8. מכשירים 459
9. ניתוח ללא צילום רנטגן מעודכן 460
10. ניתוח ללא בדיקה מוקדמת נאותה 461
11. ניתוח בחוסר מיומנות 463
12. רשלנות בשל אי-ביצוע ניתוח 465
13. טיפול רשלני לאחר ניתוח 466
- י. הרדמה 466
1. הודעה על אי-התאוששות או פטירה 466
2. רשלנות 467
- יא. חשיפה למחלה מדבקת 473
- יב. אי-הפניית חולה למומחה 476
- יג. אי-מילוי הוראות רפואיות 478
- יד. אי-השגחה על חולי נפש 480
1. סיכונים 480
2. אמצעי זהירות 480
3. אחריות בשל אי-השגחה 481
4. אי-אחריות 482
5. תקיפת חולה על-ידי אח 483
- (א) אחריות 483
- (ב) אי-אחריות 483
- טו. הזנחה ונטישה 484
- טז. אחריות בית חולים 492
- יז. נפילות 493
1. כללי 493
2. נפילה בהליכה 494
3. נפילה משולחן טיפול 498
4. נפילה מכיסא 498
5. נפילה ממיטה 499
6. אי-השגחה על חולה נפש 502
7. המלצות 504

פרק ה: מוצרים פגומים 505

- א. כללי 505
- ב. כלל האחריות 506
- ג. פטור מאחריות 507
- ד. פיצויים 508
- ה. תחולה 508

פרק ו: רופאים 511

- א. רופאים – כללי 511
 - ב. אונקולוגים 513
 - ג. אורולוגים 516
 - ד. אורטופדים 517
 - ה. רופאי אף, אוזן גרון 522
 - ו. גסטרואנטרולוגים 524
 - ז. רופאי ילדים 525
 - ח. רופאים בחדרי מיון 527
 - ט. מיילדים, גניקולוגים 529
 - י. רופאי מין 541
 - יא. מנתחים 542
1. שבירת מכשירים או החלקת מכשירים בגוף המנותח 544
2. השארת גופים זרים בגוף המנותח 544
- יב. מרדימים 552
 - יג. רופאי משפחה 556
 - יד. נויורולוגים 557
 - טו. נפרולוגים 558
 - טז. רופאי עור 558
 - יז. רופאי עיניים 558
 - יח. רופאים פלסטיקאים 560
 - יט. רופאים פנימאים 562
 - כ. פסיכיאטרים 563
 - כא. פתולוגים 568
 - כב. קרדיולוגים 568
 - כג. רופאי ריאות 570
 - כד. רופאי שיניים 571

1. אבחון 573
2. טיפול 574
3. הרדמה 578
4. ניתוחים 579
- כה. רנטגנולוגים 582

שער שני: ההליכים השיפוטיים

פרק א: ידיעה שיפוטית־רפואית 589

- א. על הידיעה 589
 - ב. הוכחה שיפוטית 590
 1. שיטות הוכחה קדומות 590
 2. מחלוקת 591
 3. התדיינות שיפוטית אדוורסרית 592
 - ג. הוכחה שיפוטית: תהליכה 592
 1. כללי 592
 2. היבט פסיכולוגי 593
 3. היבט הניסיון 593
 4. היבט לוגי 593
 5. היבט חוקי 594
 - ד. הוכחה שיפוטית: מהותה 595
 1. הוכחה 595
 2. ראיה 595
 - (א) מהות 595
 - (ב) מטרה 595
 - (ג) סיווג 596
 - (ד) שימוש 596
 - (ה) רלוונטיות 596
 - ה. ידיעה שיפוטית: מהותה 597
 1. קושי בהגדרת הידיעה השיפוטית 597
 2. ידיעה שיפוטית: ההגדרה המקובלת 598
 3. ידיעה שיפוטית: ידיעה קונסטרוקטיבית 599
 - (א) הדין המצוי 599
 - (ב) דיון 599
- (ג) קונקלוסיביות הידיעה השיפוטית 600

בריאות ומשפט

- ו. תולדות השימוש בידיעה השיפוטית 600
- ז. טעמי השימוש בידיעה השיפוטית 601
- ח. מגמות השימוש בידיעה השיפוטית 603
- ט. ידיעה שיפוטית במשפט הקונטיננטלי 603
- י. ידיעה שיפוטית: סיווג 604
 1. סיווג: כללי 604
 2. סיווג: דין מהותי ודין פרוצדורלי 604
 3. סיווג: דיני הראיות 605
 4. סיווג: הידיעה השיפוטית 605
- (א) ידיעה שיפוטית – הודאה במשפט 607
- (ב) ידיעה שיפוטית – חזקה 607
 - (1) כללי 607
 - (2) חזקה שבעובדה 607
 - (3) חזקה שבדין 608
 - (4) נטל ההוכחה 608
 - (5) ידיעה שיפוטית כחזקה 608
- (ג) ידיעה שיפוטית – ראייה חפצית 609
 - יא. ידיעה כללית 609
 1. כללי 609
 2. ידיעה כללית: טעמי הכללתה בידיעה שיפוטית 610
 3. ידיעה כללית: מרכיביה 611
 - יב. ידיעה קודמנית 613
 1. כללי 613
 2. מעמד המידע בתהליך ההכרעה 614
 3. קליטת המידע 614
 4. השפעת המידע על העמדה 615
 5. סיכום 617
 - יג. ידיעה פרטית 619
 1. כללי 619
 2. איסור השימוש בידיעה פרטית 620
 - יד. ידיעה מקצועית ומדעית 621
 1. איסור השימוש בידיעה מקצועית 621
 2. ידיעה מדעית 621
- (א) הכללת ידיעה מקצועית וידיעה מדעית במסגרת הידיעה השיפוטית 621
- (ב) הטעמים להכללת ידיעה מקצועית וידיעה מדעית במסגרת הידיעה השיפוטית 625
3. ידיעה שיפוטית מקצועית 626

- (א) הכרת עדים 627
- (ב) הכרת הרשות השופטת 627
- (ג) הכרת הרשות המחוקקת 629
- (ד) הכרת הרשות המבצעת 630
- טו. שימוש בידיעה שיפוטית לבחינת ראיות 631
- טז. ידיעה שיפוטית בערכאת הערעור 632
- יז. מקורות מידע כתובים 635
1. מקורות מידע 635
2. מידע כללי במקורות 636
3. מקורות מידע כלליים 637
4. מקורות מידע מקצועיים – כראיה 639
5. מקורות מידע מקצועיים – בידיעה שיפוטית 639
6. מסמכים רשמיים 642
7. פרוטוקולים 642
- יח. ידיעה כללית: נושאים 643
1. בני אדם – כללי 643
2. מדע 644
3. פסיכולוגיה ופסיכיאטריה 645
4. אורך חיים, תמותה 645
5. נשים 646
- יט. הפעלת הידיעה השיפוטית 647
1. יוזמה 647
- (א) יוזמה שיפוטית בקבלת ראיות 647
- (ב) יוזמה שיפוטית בהשגת מידע שיפוטי 648
- (1) ידיעת עובדות 648
- (2) ידיעת דין 649
- (3) דיון 649
2. שיקול-דעת 650
- (א) שימוש חובה – שימוש רשות 650
- (ב) דיון 651
- (ג) הפעלת שיקול-הדעת 651
- (ד) פרוצדורה 651
- כ. כשל בשימוש בידיעה השיפוטית 653
1. סיווג מוטעה 653
2. שימוש מוטעה 654
3. הימנעות מוטעית משימוש בכלל 654

כא. ידיעת הדין 654

1. הדין 654

2. ידיעת הפסיקה 657

כב. ידיעה שיפוטית של בורר 658

כג. ידיעה שיפוטית של טריבונל מינהלי 658

פרק ב: הרופא בבית המשפט 661

א. כללי 661

ב. הכנה לחקירה 662

ג. הצורך בעדות רפואית 664

ד. הקושי בהשגת עדות רפואית 667

ה. האחות כעד מומחה 674

ו. הפסיכולוג כעד מומחה 676

ז. תוכן העדות הרפואית 677

ח. חומר רפואי – כראיה 678

ט. חוות-דעת בכתב 684

י. תעודה כוזבת 690

יא. הרופא באולם המשפטים 691

1. החקירה הראשית 694

2. החקירה הנגדית 696

3. החקירה החוזרת 700

4. חקירת בית המשפט 700

יב. זימון עד מומחה ביוזמת בית המשפט 701

יג. שקילת העדות הרפואית 703

יד. חוות-דעת של מומחה שנפטר 709

טו. קבילות דוח של ועדת חקירה 710

טז. מומחה בדיון בנפגעי תאונות דרכים 712

שער שלישי: העיסוק במקצוע

פרק א: העיסוק ברפואה 719

א. מבוא 719

ב. רישיון 720

ג. עיסוק ברפואה 720

תוכן עניינים מפורט

- ד. ייחוד העיסוק ברפואה 721
- ה. עיסוק מותר ברפואה ללא רישיון 721
- ו. התנאים לקבלת הרישיון 723
- ז. בדיקות רפואיות 728
 - 1. דרישת התייצבות לבדיקה 729
 - 2. הוועדה הרפואית 730
 - 3. ביצוע החלטת הוועדה 731
 - 4. ערעור 731
 - 5. התליית בנייים 731
 - 6. חובת סודיות 732
 - ח. בקשת הרישיון 732
 - ט. היתר זמני 732
 - י. הוועדה המייעצת לעניין רישיונות לרופאים 733
 - יא. ערעור בשל אי-מתן רישיון 734
 - יב. השגת רישיון במירמה 734
 - יג. עיסוק ברפואה ללא רישיון 734
 - יד. התליית רישיון וביטול רישיון 736
 - 1. סמכות השר 736
 - 2. סמכות המנהל הכללי של משרד הבריאות 741
 - (א) ביטול רישיון 742
 - (ב) התליה או הגבלה של רישיון 742
 - טו. ביטול רישיון שהוענק בטעות 743
 - טז. המלצה לביטול או התליה של רישיון על-ידי בית משפט 743
 - יז. פטורי רופא (משירות המדינה) 744
 - יח. עיסוק ברפואה ללא רישיון אינו מהווה ראייה לרשלנות 744
 - יט. שינוי שם ברישיון 744
 - כ. אובדן רישיון 745
 - כא. עדותו של רופא ללא רישיון 745
 - כב. תארי מומחה בענפי הרפואה 746
 - 1. מבוא: סמכות כללית 746
 - (א) בקשה להתמחות 747
 - (ב) ההתמחות 747
 - (ג) בחינות 748
 - (1) מוסדות הבחינות 748
 - (2) סדרי בחינה 748

- (ד) בקשה לאישור תואר 749
- (ה) ביטול תואר והתלייתו 750
- (ו) הודעה על אישור תואר 750
- (ז) תארי מומחיות 750

פרק ב: העיסוק ברפואת שיניים 753

- א. ייחוד העיסוק בריפוי שיניים 753
 - 1. היתרים 755
 - (א) רופא שיניים 755
 - (ב) מרפא שיניים 755
 - (ג) עוזר 756
 - (ד) שיננית 756
 - 2. פטור מטעם המנהל הכללי 756
 - (א) תלמידי רפואת שיניים 757
 - (ב) רופא שיניים מחו"ל 757
- ב. התנאים לקבלת רישיון 757
- ג. בדיקות רפואיות 759
 - 1. דרישת ההתייצבות לבדיקה 760
 - 2. הוועדה הרפואית 761
 - 3. ביצוע החלטת הוועדה 762
 - 4. ערעור 762
 - 5. התליית ביניים 762
 - 6. חובת סודיות 762
- ד. בקשת הרישיון 763
- ה. היתר זמני 763
 - ו. הוועדה המייעצת לרישוי 763
 - ז. ערעור בשל אי-מתן רישיון 764
- ח. עיסוק בריפוי שיניים ללא רישיון 764
- ט. התליית רישיון וביטול רישיון 765
 - 1. סמכות השר 765
 - 2. סמכות המנהל הכללי של משרד הבריאות 768
 - 3. המלצה לביטול או התליה של רישיון על-ידי בית המשפט 768
- י. עיסוק ברפואת שיניים ללא רישיון אינו מהווה ראייה לרשלנות 768
- יא. שינוי שם ברישיון 768
- יב. אובדן רישיון 769

יג. תארי מומחה בענפי רפואת שיניים 769

יד. בקשה להתמחות 770

טו. ההתמחות 770

טז. בחינות 771

יז. פטורים מחובת התמחות ובחינות 772

יח. אישור התואר 772

יט. ביטול תואר והתלייתו 773

כ. תארי מומחיות 773

כא. פרסומת 774

כב. שינניות 774

1. כללי 774

2. כשירות לקבלת רישיון 775

3. הגשת בקשה לרישיון ומתן רישיון 775

4. דחיית בקשה לרישיון 776

5. ביטול רישיון או התלייתו 776

6. אובדן רישיון 777

כג. טכנאי שיניים 777

1. ייחוד העיסוק בריפוי שיניים 777

2. טכנאות שיניים 777

3. תנאים לקבלת רישיון 778

4. אובדן רישיון 778

5. ביטול רישיון או התלייתו 779

כד. מרפאות של תאגידים 779

פרק ג: העיסוק ברפואה וטרינרית 781

א. הרופא הווטרינרי 781

ב. ייחוד העיסוק ברפואה וטרינרית 781

ג. התנאים לקבלת רישיון 782

ד. בקשת רישיון ומתן רישיון 782

ה. אובדן רישיון 783

ו. ביטול רישיון והתליית רישיון 783

פרק ד: העיסוק בסיעוד 785

א. מבוא 785

- ב. רישוי עיסוק בסיעוד בבתי חולים 786
1. כשירות לבצע פעולות חריגות 788
 2. תנאים לרישום בפנקס 791
 - (א) תנאים כלליים 791
 - (ב) תנאים לרישום אחות מוסמכת 792
 - (ג) תנאים לרישום אחות מעשית 792
 - (ד) תנאים לרישום מטפלת 792
 - (ה) תנאים לרישום מיילדת 792
 - (ו) תנאים לרישום השתלמות מוכרת 792
 - (ז) היתר זמני והיתר מוגבל 793
 - (ח) בדיקה רפואית 793
 - (ט) ערר 794
 - (י) ביטול או התליה של רישום 794
- ג. רישוי עיסוק בסיעוד במרפאות 795
1. ייחוד המקצוע 795
 2. תנאים לרישום בפנקס 795
 - (א) תנאים לרישום אחות מוסמכת 796
 - (ב) תנאים לרישום אחות מעשית 796
 - (ג) תנאים לרישום מטפלת 796
 - (ד) תקופת אימון מתקדם 796
 - (ה) מומחיות מוכרת 796
 - (ו) בקשה לרישום 797
 - (ז) דחיית בקשה לרישום 797
 - (ח) בדיקה רפואית 797
 - (ט) ערר 798
 - (י) ביטול או התליה של רישום 798

פרק ה: העיסוק במיילדות 801

- א. ייחוד המקצוע 801
- ב. הסמכה לעסוק ביילוד 802
 1. בעלות רישיון 802
 2. בעלות רישיון זמני 802
 3. בעלות תעודת היתר ארעית 802
 4. מי ששמה נרשם בפנקס הנשים שאינן מוסמכות העוסקות ביילוד 802
- ג. דיפלומות 803

- ד. חובת הודעה 803
- ה. אובדן רישיון 803
- ו. ביטול רישיון 804
- ז. השימוש בתואר "מיילדת" 804
- ח. עיסוק באזורים קבועים 804
- ט. פנקס הנשים הבלתי מוסמכות 805
- י. גבולות העיסוק במקצוע 805
- יא. סייגים לפרסומת 806
- יב. סנקציות 806
- יג. אחריות 807

פרק ו: העיסוק בפסיכולוגיה 809

- א. ייחוד העיסוק 809
- ב. הרישום בפנקס הפסיכולוגים 810
- ג. פסילה מטעמי בריאות 811
- 1. בדיקה רפואית למבקש רישום 811
- 2. בדיקה רפואית לעוסק בפסיכולוגיה 812
- 3. ההחלטה של ועדת הרישום והערעור עליה 813
- ד. תארי מומחה 813
- ה. ההתמחות ומתן האישור 814
- ו. ענישה משמעתית 815

פרק ז: העיסוק בהיפנוט 819

- א. מבוא 819
- ב. ייחוד העיסוק בהיפנוזה 819
- ג. זכות להרשאה 819
- ד. בקשה והחלטה 820
- ה. ביטול הרשאה 821
- ו. שימוש בהיפנוזה לשם רענון זיכרון 821
- ז. ביצוע עבירות בהשפעה היפנוטית 821

פרק ח: העיסוק בעבודה סוציאלית 823

- א. העיסוק בעבודה סוציאלית 823
- ב. רישיון 823

בריאות ומשפט

1. כשירות לעבודה סוציאלית 823
2. רישום בפנקס העובדים הסוציאליים 824
- ג. ייחוד העיסוק 825
- ד. פסילה מטעמי בריאות 825
1. חובת גילוי מידע 826
2. חובת סודיות 826
- ה. שפיטה משמעתית 827

פרק ט: העיסוק באופטומטריה 829

- א. מבוא 829
- ב. ייחוד העיסוק 830
- ג. זכאות לרישיון 830
- ד. ביטול רישיון 831
- ה. מומחיות מוכרת 831
- ו. ועדה מייעצת 832
- ז. הליכות העיסוק 832
- ח. פרסום 833
- ט. עונשין 834

שער רביעי: המטופלים

פרק א: זכויות החולה 837

- א. כללי 837
- ב. זכות לחיים 840
- ג. חירות 841
- ד. זכות אדם על גופו 841
- ה. זכות לבריאות 841
- ו. זכות לשירותי בריאות 843
- ז. כבוד האדם 845
- ח. הזכות לפרטיות 846
- ט. סודיות 848
- י. שוויון 848
- יא. זכויות האישה 850
- יב. זכויות הילד 851

- יג. זכויות הקשיש 852
- יד. זכויות החירש 855
- טו. זכויות העיוור 855
- טז. זכויות אנשים עם מוגבלות 856
- יז. זכויות חולה האיידס 856
- יח. זכויות חולה הנפש 858
- יט. זכויות המפגר 859
- כ. זכויות העובד 859
- כא. זכויות האסיר 859
- כב. חוק זכויות החולה 862
 - 1. כללי 862
 - 2. פירוט הוראות החוק 863
 - ס. 1: 863
 - ס. 2: הגדרות 863
 - ס. 3: הזכות לטיפול רפואי 865
 - ס. 4: איסור הפליה 866
 - ס. 5: טיפול רפואי נאות 866
 - ס. 6: מידע בדבר זהות המטפל 867
 - ס. 7: דעה נוספת 867
 - ס. 8: הבטחת המשך טיפול נאות 867
 - ס. 9: קבלת מבקרים 867
 - ס. 10: שמירה על כבודו ופרטיותו של המטופל 868
 - ס. 11: טיפול רפואי במצב חירום רפואי או סכנה חמורה 868
 - ס. 12: בדיקה רפואית בחדר מיון 869
 - ס. 13-15: 869
 - ס. 16: מינוי בא כוח למטופל 870
 - ס. 17-18: 870
 - ס. 19: שמירת סודיות רפואית 871
 - ס. 20: מסירת מידע רפואי לאחר 873
 - ס. 21: ועדת בדיקה 873
 - ס. 22-23: ועדת בקרה ואיכות 874
 - ס. 24: ועדת אתיקה 875
 - ס. 25: אחראי לזכויות המטופל 878
 - ס. 26: הוראות לגבי כוחות הביטחון 879
 - תוספת 879

פרק ב: חולי הנפש 881

- א. מגמות בחקיקה פסיכיאטרית 881
 - ב. רשויות 887
 1. ראש שירותי בריאות הנפש 887
 2. ועדה פסיכיאטרית מחוזית 888
 3. ועדה פסיכיאטרית מחוזית לילדים ולנוער 888
 4. פסיכיאטר מחוזי 889
 5. מנהל 889
 - ג. זכויות החולה 889
 1. מגורים 894
 2. זכויות קנייניות 894
 - ד. אחריותו המשפטית של חולה נפש 895
 1. הגדרות 899
 - (א) כללי 899
 - (ב) חולה נפש 899
 - (ג) דחיית חוות-דעת פסיכיאטר על קיום מחלת נפש 902
 - (ד) בית חולים 903
 - (ה) קרוב 903
 2. אוטומטיזם 903
 - (א) רפלקסים 905
 - (ב) סכרת 905
 - (ג) גידולים 905
 - (ד) היפנוזה 906
 - (ה) סהרוריות 906
 - (ו) כפיון (אפילפסיה) 906
 3. דחף בלתי נשלט 912
 4. אחריות 913
 5. פרנויה 915
 6. אמנזיה 915
 - ה. כשירותו של חולה נפש 916
 1. כשירותו של חולה להתקשר בהסכם 916
 2. כשירות עדותו של חולה נפש 917
 3. כשירות הודאה של חולה נפש 918
- ו. אישפוזים 919
 1. כללי 919

- (א) בדיקה לצורך אישפוז 919
- (ב) הפקדת חפצי ערך 921
- 2. אישפוז מרצון 921
- (א) אישפוז מרצון של חולה 921
- (ב) שחרור 922
- (ג) אישפוז קטין 922
- 3. אישפוז כפוי 924
- (א) אישפוז בידי מנהל 926
- (ב) הוראת אישפוז 927
- 4. בדיקה כפויה 931
- (א) בדיקה כפויה דחופה 931
- (ב) בדיקה כפויה לא דחופה 934
- ז. טיפול מרפאתי כפוי 935
- ח. ערר על הוראת אישפוז או טיפול מרפאתי 936
- ט. ביצוע הוראת פסיכיאטר מחוזי 937
- י. אישפוז נאשם או טיפול מרפאתי עבורו 937
- יא. אישפוז עצור 942
- יב. אסיר חולה נפש 943
- יג. בדיקת חשוד 945
- יד. אסמכתה לביצוע 945
- טו. דיווחים 945
- טז. ייצוגו של חולה ונוכחותו 946
- יז. דיון בוועדה פסיכיאטרית 946
- יח. ערר על החלטת ועדה פסיכיאטרית 948
- יט. הסתכלות מיוחדת, השגחה מיוחדת 949
- 1. הסתכלות מיוחדת 950
- 2. השגחה מיוחדת 950
- כ. אמצעי כפייה 950
- כא. טיפול בנוע חשמלי 952
- כב. טיפולים מיוחדים נוספים 954
- כג. שחרור חולה וחופשה 954
- כד. החזרת חולה לבית חולים 955
- כה. העברת חולה 956
- כו. התערבות האפוטרופוס הכללי 956
- כז. סודיות 957

כח. ביטחון 958

כט. מתן תעודה 958

ל. עבירות ועונשים 958

לא. קווי הנחיה של האומות המאוחדות 959

1. קווי הנחיה של האומות המאוחדות מס' 46/119 בדבר הגנה על חולי נפש וקידום

הטיפול הבריאותי הנפשי 959

2. העקרונות הטיפוליים של ארגון הבריאות העולמי 968

לב. שיקום 975

פרק ג: נכים 977

א. נכי צה"ל 977

ב. נכי מלחמה בנאצים ונכי רדיפות הנאצים 978

ג. נפגעי עבודה 979

פרק ד: מפגרים 981

א. כללי 981

ב. איתור ובדיקה ראשונה 982

ג. אבחון 983

ד. קביעת טיפול 983

ה. אמצעי כפייה 985

ו. אמצעי חירום 985

ז. שירותים למפגרים 986

ח. הגנה על מפגרים 986

ט. סודיות 986

י. טיפול בנאשם לוקה בשכלו 987

יא. טיפול בעציר מפגר או אסיר מפגר 987

פרק ה: בעלי חיים 989

א. הגנה על בעלי חיים 989

ב. ניסויים בבעלי חיים 990

ג. מחלות בעלי חיים 991

ד. תנועה, ייבוא וייצוא בעלי חיים 992

שער חמישי : הסכמה מדעת

- א. מבוא 995
- ב. מבוא בישראל 996
- ג. גישת ההלכה 998
- ד. התפתחות הכלל בעולם 999
1. התפתחות הכלל בארצות-הברית 999
2. הפסקת טיפול בחולה הנמצא במצב "צמח" 1005
3. התפתחות הכלל במסמכים בין-לאומיים 1006
- (א) האו"ם 1006
- (ב) הצהרת ליסבון 1008
4. התפתחות הכלל במדינות אחרות 1010
- (א) אוסטריה 1010
- (ב) אוסטרליה 1010
- (ג) איטליה 1011
- (ד) איסלנד 1011
- (ה) אנגליה 1011
- (ו) בולגריה 1014
- (ז) גרמניה 1014
- (ח) דנמרק 1016
- (ט) דרום אפריקה 1016
- (י) הולנד 1016
- (יא) טורקיה 1016
- (יב) יוון 1017
- (יג) יפן 1017
- (יד) מלטה 1018
- (טו) נורווגיה 1018
- (טז) ספרד 1018
- (יז) פורטוגל 1018
- (יח) פינלנד 1018
- (יט) צרפת 1018
- (כ) רומניה 1019
- (כא) שוודיה 1019
- (כב) שוויץ 1019
- ה. מבוא – התפתחות הפסיקה בישראל 1019
- ו. הזכות לאוטונומיה 1023

- ז. כללי האתיקה בישראל 1024
- ח. מקור החובה בישראל 1025
- ט. החקיקה בישראל 1025
- י. קבלת הסכמה מדעת – חובה 1026
- יא. תחולה: המטפל 1027
- יב. מעורבות של כמה מטפלים 1027
- יג. אחריות פלילית של צוות עזר 1029
- יד. תחולה: טיפול רפואי 1029
- טו. הסכמה לטיפול מתמשך 1032
- טז. הסכמה לצילומים 1032
- יז. הסכמה להשתלה 1033
- יח. הסכמה – אנטומיה ופתולוגיה 1034
- יט. הסכמה לנתיחת גוויה במקרים מסוימים 1034
- כ. הסכמה לטיפול בלתי קונבנציונלי 1035
- כא. הסכמה לאיבוד לדעת 1035
- כב. הוראה שלא להחיות (DNR) וצוות חיים 1035
- כג. הסכמה לניסוי רפואי 1036
1. קוד נירנברג 1037
2. ניסוי בתרופות 1041
3. שימוש ברקמות אדם לצורך מחקר 1041
- כד. המטופל 1043
1. כללי 1043
2. קטינים ופסולי דין 1044
- (א) החולה הקטין 1045
- (1) מיהו הקטין 1045
- (2) כשרות הקטין 1045
- (3) אפוטרופוס ממונה 1048
- (4) אפוטרופוס מכללא 1049
- (5) חובות אפוטרופוס 1049
- (6) אחריות אפוטרופוס 1050
- (7) פקיעת אפוטרופוסות או סיומה 1051
- (8) התערבות בית המשפט 1051
- (9) הסכמת קטין 1056
- א. גישה אוניברסלית 1056
- ב. סירוב קטין לטיפול מציל חיים 1060

תוכן עניינים מפורט

- ג. הגישה בישראל 1060
 - (ב) חולה נפש 1063
 - (1) כללי 1063
 - (2) אפוטרופסות 1065
 - (3) פסול הדין 1065
 - (4) מתן הסבר לחולה 1066
 - א. הסכמת חולה הנפש 1067
 - ב. סירוב חולה נפש לטיפול 1069
 - (5) אישפוז, בדיקה וטיפול, מרצון ובכפייה 1071
 - א. כללית: אישפוז על-פי בדיקה 1071
 - ב. אישפוז מרצון של חולה 1072
 - ג. אישפוז מרצון של קטין 1074
 - ד. אישפוז קטין בהסכמת האחראי עליו 1074
 - ה. אישפוז בהסכמת הקטין 1074
 - ו. אישפוז קטין ללא הסכמתו 1075
 - ז. אישפוז דחוף בידי מנהל 1076
 - ח. הוראת אישפוז כפוי 1077
 - ט. בדיקה כפויה לא דחופה 1078
 - י. בדיקה כפויה דחופה 1078
 - יא. טיפול מרפאתי כפוי 1079
 - יב. אישפוז וטיפול של נאשם 1080
 - יג. אישפוז עצור 1081
 - יד. אישפוז אסיר 1082
 - טו. בדיקת חשוד 1082
 - טז. ייצוג חולה ונוכחותו 1082
 - יז. אסמכתה לביצוע 1083
 - יח. דיון תקופתי 1083
 - יט. העברת חולה 1083
 - כ. שימוש באמצעי כפייה 1083
 - כא. הסתכלות מיוחדת והשגחה מיוחדת 1084
 - כב. טיפול בנזע חשמלי 1085
 - כג. ניתוחי מוח 1086
- (ג) מפגר 1086
- 3. בן הזוג החולה 1086
- 4. אסיר חולה 1088

1089 (א) זכותו של אסיר לקבל טיפול רפואי חיצוני

1090 (ב) טיפול רפואי פנימי בבית הסוהר

כה. מתן הסכמה 1091

1. הסכמה לאי-טיפול 1091

2. מועד מתן ההסכמה 1092

3. אי-תקפות ההסכמה 1092

כו. מסירת מידע 1093

1. מטרה 1094

2. מוסר המידע 1096

3. המידע הנמסר 1098

(א) מצב רפואי 1098

(ב) הטיפול 1098

(ג) סיכונים 1099

(1) כאב ואי-נוחות 1107

(2) תופעות לוואי 1108

(3) דיווח מטפל על מחלתו 1108

(4) דיווח מטפל על אינטרסיו 1111

(5) דיווח מטפל על רמתו 1111

(ד) חלופות 1112

כז. אי-מסירת מידע רפואי 1114

1. "אורח סביר" 1114

2. סיכון של נזק למטופל 1119

(א) ועדת אתיקה 1121

(ב) נזק חמור 1121

(ג) מידע רפואי מסוים 1122

(ד) מצב רפואי 1122

(ה) העברת ההחלטה 1122

(ו) סדר פעילויות 1124

(ז) דחיפות 1124

(ח) ויתור 1124

כח. אופן מסירת המידע 1125

1. כללי 1125

(א) פיסקת ההסכמה הגורפת 1126

(ב) הצורך ברישום 1128

2. מועד מסירה 1129

3. הסברת המידע 1130
4. אופן מתן הסכמה 1134
5. הסכמה מכללא 1136
- כט. טיפול רפואי ללא הסכמה 1139
 1. כללי 1139
 2. מצב המטופל 1141
 3. התנגדות מטופל לטיפול 1142
 - (א) כללי 1142
 - (ב) סכנה 1143
 - (ג) ההתנגדות 1143
 - (ד) הפנייה אל ועדת האתיקה 1144
 - (ה) הדיון בוועדת האתיקה 1145
 - (ו) תנאי התועלת הרפואית 1145
 - (ז) הסכמת המטופל למפרע 1146
 - (ח) הטיפול 1147
 4. מצב חירום רפואי 1147
 - (א) כללי 1147
 - (ב) מצב חירום 1148
 - (ג) השתתפות המטופל בקבלת ההחלטה 1149
 - (ד) טיפול רפואי דחוף 1149
 - (ה) מקרים מיוחדים 1150
 - (1) אחריות בנזיקין 1150
 - (2) אחריות בפלילים 1150
 5. סירוב לטיפול בגין רצון לאיבוד לדעת 1151
 6. טיפול במטופל מכוח חוק לא תעמוד על דם רעך 1152
 - ל. מינוי בא כוח למטופל 1154
 - לא. בדיקות רפואיות כפויות 1155
 1. בדיקת בריאים 1156
 2. בדיקת ממלאי תפקידים 1157
 3. מחלות מדבקות 1159
 4. סמים מסוכנים 1160
 5. נהגים 1160
 6. חיסונים 1162
 7. ביטוח לאומי 1162
 8. הילד המוכה 1162

9. עברייין קטיין 1162
10. מבקשות עבודה 1162
11. חובת הניזוק לעבור טיפול רפואי 1163
- לב. הלכת ההסכמה מדעת: ביקורת 1164
 1. מחקרים 1164
 2. נגד 1166
 3. בעד 1175
 4. סיכום 1178
- לג. חובת החולה למסור מידע לרופא 1179

כרך ב

שער שישי: מוסדות ומכשור

- פרק א: בית חולים 1185
- א. מבוא 1185
 - ב. בית חולים 1189
 - ג. הקמת בית חולים 1189
 - ד. תיאגוד בית חולים 1190
 - ה. רישום בית חולים 1190
 - ו. סגירת בית חולים 1191
 - ז. איסור עישון 1191
 - ח. הודעה על אלימות 1192
 - ט. אישפוז בבית חולים 1192
 - י. איסור הפליה 1193
 - יא. טפסי הסכמה 1193
 - יב. ועדת רקמות 1193
 - יג. בנק זרע 1193
 - יד. ניסויים רפואיים בבית חולים 1194
 - טו. הודעה על אי-התאוששות לאחר הרדמה 1194
 - טז. בדיקת מי שפיר 1194
 - יז. הפסקת היריון 1194
 - יח. דיווח על אישפוזים 1194
 - יט. מסירת מידע מיוחד 1195
 - כ. הודעה על פטירה 1195

- 1195 כא. סמים מסוכנים
- 1195 כב. הפעלת צוות סיעודי
- 1196 כג. המצאת רשומות
- 1196 כד. דיווח על מחלת סרטן
- 1196 כה. דיווח על תינוק עם מום
- 1196 כו. ציוד כיבוי אש
- 1196 כז. שמירת רשומות
- 1197 כח. טיפול בפסולת
- 1197 כט. הקמת ועדות
- 1197 ל. אחריות בנוזיקין

פרק ב: מעונות ומוסדות טיפוליים 1199

- 1199 א. פיקוח
- 1200 ב. ילדים
- 1201 ג. זקנים
- 1202 ד. לוקים בשכלם
- 1203 ה. נכי נפש
- 1204 ו. נרקומנים
- 1205 ז. חוסים

פרק ג: מרפאות 1207

- 1207 א. מרפאה
- 1207 ב. רישום
- 1209 ג. ניהול המרפאה

פרק ד: מעבדות רפואיות 1211

פרק ה: מגן דוד אדום 1213

פרק ו: מכשירים רפואיים 1215

שער שביעי: מחלות ומפגעים

פרק א: מחלות מדבקות 1219

- 1219 א. כללי
- 1220 ב. מלריה

- ג. הסגר 1221
- ד. אמצעי בדיקה בחופים 1222
1. דבר 1223
2. חולירע 1224
3. קדחת צהובה 1225
4. טיפוס 1226
5. אבעבועות 1227
6. קדחת דינג 1228
- ה. אמצעי בדיקה בגבולות יבשתיים 1229
- ו. נסיעה בכלי רכב ציבוריים 1229
- ז. הודעה על מחלה מדבקת 1229
- ח. הגבלות בעבודה 1230
- ט. בדיקות מזון 1230
- י. קבורת מתים 1231
- יא. קטינים חולים 1231
- יב. רשלנות בטיפול במחלות מדבקות 1232
- יג. איידס 1233
1. מחלת האיידס 1233
2. הדבקה באמצעות עירוי דם 1237
- (א) חובת הפיצוי 1237
- (ב) קביעת הפיצוי 1238
- (ג) גובה הפיצוי: פיצוי חד-פעמי 1238
- (1) קיצבה חודשית 1239
- (2) קיצבה לשאירים 1240
- (ד) תחולת החוק 1241
- (ה) ברירת תביעה 1241
3. בדיקה כפויה 1241
4. שמירת זכות החולה 1243
5. זכות החולה הקטין 1243
6. זכות החולה לסודיות 1244
7. זכות החולה לעבודה 1245
8. אסירים 1247
9. עבירת הדבקה 1248
10. אחריות אזרחית 1248
11. הסעת חולי איידס 1249
12. חובת הטיפול בחולי איידס 1249

פרק ב: גזזת 1251

- א. מבוא 1251
- ב. מחלת הגזזת 1252
- ג. נפגעי הגזזת 1253
- ד. בירור טענת ההקרנה 1253
- ה. ועדת המומחים 1253
- ו. ועדה רפואית 1255
- ז. ועדה רפואית לעררים 1256
- ח. מכון לאבחון וטיפול בגזזת 1258
- ט. פיצוי חד-פעמי 1258
- י. קיצבה חודשית 1259
- יא. מענק במקום קיצבה 1259
- יב. תשלומים בגין החמרת מצב 1259
- יג. מענק לשאירים 1260
- יד. תשלומים 1260
- טו. הגשת תביעה לגימלה 1262
- טז. סודיות 1262

פרק ג: מפגעים 1263

- א. רעש 1263
- ב. ריח 1265
- ג. זיהום אוויר 1267
- ד. מפגע סביבתי 1269
- ה. מפגע בריאותי 1270

שער שמיני : טיפולים

פרק א: חיסונים 1273

- א. הרכבת חובה 1273
- ב. חיסון ללא סמכות 1274
- ג. חיסון ברשלנות 1275
- ד. ביטוח נפגעי חיסון 1276
- 1. החיסונים 1277

2. חובת המדינה לבטח 1277
3. המבטח 1277
4. המבוטחים 1277
5. המוטבים 1277
6. החיסונים המבוטחים 1278
7. תקופת הביטוח 1278
8. כיסוי הביטוח 1278
9. סכומי הביטוח 1278
10. תשלום בעד ביטוח 1278
11. דמי הביטוח 1279
12. דיון בתגמולי ביטוח 1279
13. תשלום תגמולי ביטוח 1279

פרק ב: טיפול חירום 1281

- א. כללי 1281
- ב. רשלנות בטיפול חירום 1284
 1. כללי 1284
 2. חובת הטיפול הרפואי בחולה 1287
 3. סטנדרט טיפול החירום 1288
 - (א) רשלנות בייעוץ 1290
 - (ב) התפתחויות בלתי צפויות במהלך ניתוח 1291
- ג. סמכות טיפול חירום 1291
 1. חולה שלא ניתן לקבל את הסכמתו 1291
 2. חולה המתנגד לטיפול 1292
 3. חולה נפש 1292
 4. מפגר 1293
 5. קטין נזקק 1293
 6. חייל 1294
- ד. רשות למתן טיפול חירום רפואי 1294
- ה. חוק לא תעמוד על דם רעך 1294
 1. חובת הצלה והושטת עזרה 1295
 2. תחולת החוק 1296
 3. הנזקק לעזרה 1297
 4. העזרה 1297
 5. סירוב הנזקק לקבלת העזרה 1298

6. שכר הטיפול 1298

ו. דיני התנדבות בעת חירום 1299

ז. עזרה ראשונה 1300

פרק ג: ניסויים רפואיים 1301

א. כללי: ניסוי וניסיון 1301

ב. עניין החברה במחקר 1304

ג. עניין החוקר במחקר 1305

ד. עניין הנחקרים במחקר 1305

1. קטינים 1305

2. עוברים 1306

3. נשים בהיריון 1306

4. חולים 1306

5. חולי נפש 1307

6. מפגרים 1307

(א) כשירות 1307

(ב) הסכמה של חולה מפגר 1308

(ג) הסכמת האפוטרופוס 1309

(ד) שיקולי ניסוי רפואי במפגרים 1309

(1) נגד ניסוי 1309

(2) בעד ניסוי 1312

(3) סיכום 1313

ה. החוקרים 1313

ו. "גיוס" נחקרים 1314

ז. הצהרת הלסינקי – כללי 1314

1. תנאים כלליים לעשיית ניסוי 1318

(א) עורך הניסוי 1319

(ב) הצורך בניסוי 1319

(ג) היקף הניסוי 1320

(ד) ההסבר לנחקר 1321

(ה) ביקורת ופרסום 1322

2. מחקר קליני 1322

3. מחקר שאינו קליני 1323

ח. ניסויים רפואיים – הדין בישראל 1324

1. הגדרת הניסוי 1327

2. אישור לניסוי 1328
3. הצהרת הלסינקי 1329
4. ניסוי על-ידי שימוש בתרופה אסורה 1330
 - (א) פרשת ראובן מעיין 1330
 - (ב) פרשת טיבט 1331
5. ניסוי רפואי מיוחד 1332
- ט. ניסויים באסירים 1334
- י. ניסויים רפואיים בנידונים למוות 1337
- יא. הניסויים של הרופאים הנאצים 1338
 1. כללי 1338
 2. חלקם של הרופאים במשטר הנאצי 1338
 3. ה"ניסויים" הנאציים 1339
 4. "ניסויים" במי ים 1340
 5. "ניסויים" מידות חום נמוכות 1340
 6. "ניסויים" לחץ גובה 1340
 7. "ניסויים" טיפוס ומלריה 1340
 8. הניסויים בקטני הקומה 1341
 9. אוסף שלדי היהודים 1341
 10. אמצעי הגנה 1345
 - (א) כללים משפטיים 1345
 - (ב) ועדות אתיקה 1345
 - (ג) פיצויים 1346
 - (ד) סנקציות עונשיות 1346
 - (ה) פיקוח בין-לאומי 1346
 - (ו) אחריות של פרסום 1346
 - (ז) תפקיד החינוך 1347

פרק ד: הנדסה גנטית 1349

- א. הנדסה גנטית 1349
 1. הבריאה 1349
 2. הדילמות 1350
 - (א) המציאות החדשה 1350
 - (ב) הדדיות היחסים 1350
 - (ג) הדור הבא 1350
 - (ד) החופש המדעי 1351

- (ה) הגנטיקה היא ניטרלית 1352
3. קידום ההנדסה הגנטית: נגד ובעד 1352
- (א) קידום ההנדסה הגנטית: נגד 1352
- (ב) קידום ההנדסה הגנטית: בעד 1354
4. סיכום 1355
- ב. מדע הגנטיקה 1355
- ג. ה-DNA 1356
- ד. שיבוט 1357
1. כללי 1357
2. איסור השיבוט בישראל 1358
3. איסור השיבוט באירופה 1359
4. טעמים לאיסור השיבוט 1360
5. טעמים לקידום השיבוט 1361
- ה. הגנום האנושי 1361
- ו. פרויקט הגנום האנושי 1362
- ז. חשיבות המידע הגנטי עבור הבריאות 1371
- ח. שימוש במידע גנטי בתהליך ההפריה 1373
- ט. הצורך להגן על המידע 1373
- י. מאגרי מידע 1374
- יא. הסכמה מודעת 1374
1. כללי 1374
2. הסכמת המטופל 1375
- יב. שמירה על הפרטיות 1375
- יג. הזכות למידע הגנטי 1376
- יד. בדיקות גנטיות 1377
- טו. בדיקה גנטית כפויה 1379
- טז. בדיקה גנטית לצורך ביטוח 1379
- יז. אי-מסחור מידע גנטי 1383
- יח. איסור מניפולציות של חומר גנטי 1383
- יט. ניסויים גנטיים 1384
- כ. קבילות הראיה 1384
- כא. הצורך לבחון את הראיות על המימצאים הגנטיים 1385
- כב. משפט פלילי 1386
- אחריות פלילית 1387
- כג. משפט אזרחי 1389

כד. תחום הפטנטים 1390

1. כללי 1390

2. פטנט על גנים 1392

כה. תחום העבודה 1394

כו. מידע גנטי – הדין בישראל 1396

פרק ה: מידע גנטי – הדין בישראל 1397

א. מבוא 1397

ב. מטרת החוק 1397

ג. לקיחת דגימת DNA ועריכת בדיקה גנטית 1398

ד. רישוי למעבדה 1398

ה. ייעוץ גנטי 1401

ו. לקיחת דגימה של DNA 1402

ז. מסירת מידע גנטי 1403

ח. קטין, חסוי ופסול דין 1405

ט. מניעת הפליה 1406

י. שימוש במידע גנטי על-ידי רשויות מוסמכות מסוימות 1407

יא. שונות 1408

שער תשיעי: רוקחות, תרופות וסמים

פרק א: רוקחות ותרופות 1411

א. מבוא 1411

ב. הרישוי לעיסוק ברוקחות 1413

1. ייחוד העיסוק 1413

2. בקשת הרישיון 1414

3. אובדן רישיון 1416

4. פיקוח רפואי 1416

5. ביטול והתליה על-ידי השר 1417

6. ביטול והתליה על-ידי המנהל 1417

7. שלילת רישיון על-ידי בית משפט 1418

ג. תנאים לפתיחת בית מרקחת ולניהולו 1418

ד. הליכות העיסוק בבית המרקחת 1421

1. יחסי רוקח-רופא 1421

- 2. הגבלת העיסוק 1421
- 3. מלאי וציוד 1423
- 4. סיווג התרופות 1424
- 5. סל התרופות 1425
- 6. מימוש המרשם הרפואי 1425
- 7. מכירת תכשיר ללא מרשם 1427
- 8. אריזות 1428
- ה. תכשירים 1430
 - 1. התכשיר 1430
 - 2. פנקס התכשירים הרשומים 1431
 - 3. טיפול בתכשיר רשום 1432
 - 4. פרסום תכשיר 1433
 - 5. פטור 1434
 - 6. תכשירים וקניין רוחני 1435
- ו. רעלים רפואיים 1436
- ז. חומרים רדיואקטיביים 1438
 - 1. הגבלת העיסוק 1438
 - 2. פטור 1438
 - 3. היתר הממונה 1439
 - 4. ועדה מייעצת 1439
- ח. מוצרי צריכה 1440
- ט. שיווק סמי מרפא ותכשירים וניפוקם 1440
- י. ניפוק תכשירים וטרינריים 1443
- יא. ניפוק סמים מסוכנים 1444
 - 1. התקנות 1444
 - 2. שיווק סם 1445
- יב. סנקציות 1446
 - 1. סמכות שר הבריאות 1446
 - 2. סמכות המנהל הכללי של משרד הבריאות 1446
 - 3. סמכות בית המשפט 1447
 - 4. אחריות בשל התרשלות 1447
- יג. תורנות 1447

פרק ב: סמים מסוכנים 1449

- א. מבוא: סמים מסוכנים – חקיקה 1449

- ב. פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 1451
1. סם מסוכן 1451
 2. ייצור, הכנה והפקה 1451
 3. החזקה ושימוש 1452
 4. החזקה מותרת 1452
 5. שימוש מותר 1452
 6. ביקורת 1453
 7. שלילת רישיון 1453
- ג. תקנות הסמים המסוכנים, תש"ם-1979 1454
1. רשות להחזיק ולהשתמש בסם מסוכן על-פי דין 1454
 2. רשות להחזיק ולהשתמש בסם מסוכן על-פי רישיון 1454
 3. הספקה של סם מסוכן על-ידי רוקח 1455
 4. מרשם רופא לסם מסוכן 1455
 5. הספקה של סם מסוכן על-ידי רופא 1455
 6. פנקס הסמים המסוכנים 1456
- ד. תקנות הסמים המסוכנים (בתי חולים), תש"ס-1999 1456
1. הזמנת סמים 1456
 2. שמירת המלאי 1456
 3. אחריות האחיות 1457
- ה. מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים 1457
1. מוסדות 1457
 2. רישיון 1458
 3. טיפול במטופלים במוסד משולב 1459
 - (א) קבלה למוסד משולב 1459
 - (ב) קליטת מטופל במוסד משולב 1459
 - (ג) טיפול; הפסקת טיפול 1460
 - (ד) שירותים 1460
 - (ה) מיקום וכוח אדם 1460
 4. תאונות 1461
- ו. טיפול בנאשמים משתמשים בסמים 1461
- ז. הרשות למלחמה בסמים 1461

שער עשירי: היריון ולידה

- א. בדיקת מי שפיר 1465
1. זכות לבדיקה 1465

2. ביצוע הדיקור 1465
- (א) ייחוד הפעולה 1465
- (ב) דרכי ביצוע הדיקור 1465
- (ג) מועד הביצוע 1466
3. הסכמה מדעת 1466
4. מסירת מימצאי הבדיקה 1467
5. אגרות 1467
- ב. מניעת היריון 1467
- ג. הפסקת היריון 1468
1. סמכות רופא נשים 1472
2. סמכות מיוחדת 1473
3. נוהל הדיון בוועדה 1474
4. הסכמה מודעת 1474
5. טעמים מוצדקים להפסקת ההיריון 1480
- (א) גיל האישה 1480
- (ב) מקור ההיריון 1480
- (ג) ולד פגום 1480
- (ד) סיכון לאישה 1481
- (ה) הטעם החברתי 1481
- (ו) הסתייגות רופא 1481
- ד. עיקור 1482
1. כללי 1482
2. עיקור: ההיבט החוזי 1483
3. עיקור: ההיבט הנזיקי 1483
4. עיקור של פסול דין 1484
5. עיקור של מפגרת 1485
6. עיקור של קטינה חולת נפש 1487
- ה. לידת עובר מת או תינוק עם מום 1487
- ו. הולדה בעוולה 1488
- ז. הפריה מלאכותית 1491
1. חקיקה בין-לאומית 1494
2. הפריה תוך גופית בישראל: בנק הזרע 1496
3. הפריה חוץ גופית בישראל: פרשת נחמני 1498
- ח. הסכם לנשיאת עוברים 1500
1. בקשה לאישור הסכם 1501

2. אישור ההסכם 1502
3. ביצוע ההפריה 1502
4. תשלומים 1502
5. מעמד הילד 1503
6. חזרת אם נושאת מהסכם 1504
7. סודיות 1505
8. הסכמה 1505
9. עונשין 1505
- ט. הפריה לאחר מות האב 1506
- י. כישלון בביצוע הפריה 1506
- יא. מיילדות 1507

שער אחד-עשר: המתה מתוך רחמים

- א. יותנזיה 1511
- ב. גישות דתיות 1515
 1. גישת היהדות 1515
 2. גישת הנצרות 1516
 3. גישת האיסלאם 1517
- ג. איבוד לדעת 1517
- ד. טיעונים נגד זכות החולה להמתה 1520
 1. המתת "חסד" של חולי נפש על-ידי הרופאים הנאצים 1522
 2. הטיעון בדבר קדושת החיים 1524
- ה. טיעונים בעד זכות החולה להמתה 1525
 - ו. המתה מתוך רחמים בישראל 1527
 1. פרשת גיזלה כפרי 1528
 2. פרשת קרוגולץ 1529
 3. פרשת עליזה הלמן 1529
 4. פרשת ראובן מעיין 1530
 5. פרשת בנימין אייל 1532
 6. פרשת לובצקי 1532
 7. פרשת מרים צדוק 1535
 - ז. חוק החולה הנוטה למות 1536
- ח. המתה מתוך רחמים: סקירה בין-לאומית 1541
 1. מועצת אירופה 1541
 2. ארצות-הברית 1543

תוכן עניינים מפורט

- (א) חקיקה 1543
 - (1) אורגון 1543
 - (2) מרילנד 1544
 - (3) אילינוי 1545
 - (4) קונטיקט 1544
- (ב) פסיקה 1544
 - (1) פרשת קווינלן 1544
 - (2) פרשת סייקביץ' 1545
 - (3) פרשת פוקס 1548
 - (4) פרשת בוביה 1549
 - (5) פרשת אוקונר 1549
 - (6) פרשת קרוזן 1550
 - (7) פרשת דינרשטיין 1550
 - (8) פרשת ליץ' 1550
- 3. קנדה 1551
- 4. אנגליה 1551
- 5. אוסטרליה 1551
- 6. הולנד 1552
- 7. בלגיה 1553
- 8. דרום אפריקה 1553
- 9. שוויץ 1554
- 10. צרפת 1555
- 11. סין 1555
- ט. מעורבות הרופא בהמתת החסד 1555
- י. הפטרנליזם 1558
- יא. פרוצדורה 1559
- יב. צוואה בחיים (living will) 1560

שער שנים־עשר: השתלות וקבורות

פרק א: השתלות אברים מתורם חי 1567

- א. מבוא 1567
- ב. הסכמה מדעת של התורם 1568
- ג. נטילת איבר מפסול דין 1570

ד. הדין בישראל 1572

ה. סחר באברים 1573

1. טעמים המצדיקים מתן תמורה 1573

2. טעמים השוללים מתן תמורה 1574

3. זכות האדם בגופו 1575

4. ההיבט הבין-לאומי 1575

5. השימוש בכליה מלאכותית 1575

ו. השתלות בראי חקיקה בין-לאומית 1576

1. חלוקת אברים 1576

2. מחיר, תרומה ותמורה 1577

3. הנטילה – מתי ואיך תורשה 1579

4. נטילת אברים: הגבלות ותנאים 1581

5. כישורים וסמכויות 1581

6. בדיקה 1581

7. סיכון ותועלת 1582

8. סודיות 1582

9. קביעת מות התורם 1582

10. בנקים לרקמות 1583

ז. השתלת אברים: חקיקות לאומיות ומסמכים בין-לאומיים 1583

פרק ב: ניתוחי מתים, קבורות והשתלות מן המת 1593

א. היתר לביתור גוויה 1593

ב. עמדת ההלכה לגבי נתיחת מתים 1594

ג. הסכמת המנוח 1595

ד. השימוש בגוויה 1596

ה. סכנה לבריאות הציבור 1598

1. הסכנה 1598

2. הצורך 1598

ו. אירוע רב-נפגעים 1600

ז. הצלת עובר 1600

ח. ריפוי או קביעת סיבת המוות 1601

1. סייגים 1601

2. נתיחה שלא כדין 1603

3. הסבר לבן משפחה 1607

4. סיוג הסייגים 1607

- ט. הודעה על פטירה 1607
1. הודעה לצורך מרשם האוכלוסין 1607
 2. הודעה לבן משפחה 1608
 3. הודעה למנהל שירותי הרפואה 1608
 4. הודעה למשטרה 1608
- י. רישומים 1610
1. רישום פטירה בתיק הנפטר 1610
 2. רישום פטירה בספר פטירות 1610
 3. רישום פטירת אסיר 1610
- יא. החזקת גוויות 1611
- יב. קבורת גוויות 1611
1. בתי עלמין 1611
 2. רישיון קבורה 1612
 3. מועדי קבורה 1613
 4. קבורת חולה שנפטר ממחלה מדבקת 1613
 5. קבורת גוויה ששימשה למטרות מדעיות 1614
 6. קבורת איברים 1614
 7. קבורה מחדש 1614
 8. קבורה אזורחית חלופית 1615
 9. קבורת חייל 1615
- יג. הובלת גופות חנוטות לחו"ל 1616
- יד. קניין בגוויה 1616
- טו. סחר באברים 1618
- טז. גניבת גוויה 1619
- יז. ביזוי גוויה 1620
- יח. קביעת מוות 1620
1. הטכנולוגיה עוררה את הבעיה 1620
 2. מוות מוחי: היסטוריה 1621
 3. השתלת אברים: היסטוריה 1624
 4. צידוק להשתלה מהבחינה הרפואית 1624
 5. מוות – אירוע או תהליך 1625
 6. ועדת הרווארד 1627
 7. קביעת מוות ונטילת אברים: חקיקה 1628
 8. ישראל 1629
 9. משפט בלקר 1633

10. קביעת שעת המוות על-פי ההלכה 1635
11. שילוב מבחני הרפואה והמשפט 1636
12. החלטה רפואית 1636
13. דרך קביעה: השימוש ב-EEG 1636
14. החלטה חברתית 1637
15. מחסור באברים 1638
16. השתלות: קרניות עיניים 1638
17. השתלות עור 1638

שער שלושה-עשר: סודיות מקצועית וגילוי מידע

- א. הזכות לסודיות 1643
- ב. הצורך בסודיות 1644
- ג. הזכות לחולה 1648
- ד. ניהול מאגרי מידע 1649
- ה. סודיות מכוח חוק 1649
 1. הצעת חוק הסודיות, 1978, 1978 1649
 2. סנקציה פלילית 1652
 3. סנקציה משמעתית 1653
 - ו. חובה חוזית 1653
 - ז. עוולה אזרחית 1654
 - ח. היקף החובה 1654
 1. מידע חסוי 1654
 2. מידע בלתי חסוי 1654
 - ט. גילוי מכוח חוק 1655
 1. כללי 1655
 2. קבלת ידיעות ממרשם האוכלוסין 1657
 3. רשומות בבתי חולים 1657
 4. מסירת מידע מיוחד 1657
 5. הודעות על תקלות 1658
 6. אי-התאוששות מהרדמה 1659
 7. דיווח על מחלת סרטן 1659
 8. הודעה על לידה 1660
 9. לידת תינוקות עם מומים 1660
 10. לידת תינוק מת 1661
 11. דיווח על מימצא פתולוגי 1661

12. הודעה על אלימות 1661
13. נהגים 1663
14. טייסים 1663
15. הודעה על מחלה מדבקת 1664
16. יידוע על איידס 1665
17. מידע מתחום הסמים 1666
18. הודעה על פטירה 1667
- (א) הודעה לבן משפחה 1667
- (ב) הודעה למנהל שירותי הרפואה 1668
19. הודעה על זהות נפטר 1668
20. נכים 1669
21. מידע על קטין 1669
22. חולה נפש 1671
23. מפגר 1673
24. חוסה 1674
25. רישיון כלי ירייה 1674
26. חובת הגילוי לצד שלישי 1675
27. יוצא צבא 1676
28. משטרה 1677
- (א) חקירה משטרתית 1677
- (ב) דיווח למשטרה 1678
- (1) דיווח על עבירות שנעברו 1678
- (2) דיווח על עבירות חזויות 1678
- י. סטטיסטיקה 1679
1. מידע על בריאות רופאים 1679
2. מידע על פסיכולוגים 1680
3. מידע על עובדים 1680
4. מידע על עובדי חינוך 1682
- יא. ביטוח לאומי 1682
- יב. חברות ביטוח 1682
- יג. ויתור על סודיות 1682
- יד. דרכי הוויתור 1683
- טו. חיסיון 1684
1. כללי 1684
2. ועדת בדיקה 1685

3. ועדת בקרה ואיכות 1686
4. חסיון מסמכים רפואיים שהוכנו לקראת התדיינות משפטית 1687
5. ועדת חקירה 1689
6. חסיון עדות בבית משפט 1689
 - (א) מבוא 1689
 - (ב) חסיון עדות רופא 1691
 - (ג) הזכות לחיסיון 1692
 - (ד) הטיעון לחיסיון 1692
 - (ה) תחולת החיסיון 1693
 - (ו) משך תקופת החיסיון 1695
 - (ז) נוהל דיון בטענת חיסיון 1695
 - (ח) גילוי בניגוד לרצון החולה 1695
 - (ט) ויתור החולה על החיסיון 1696
 - (י) ביטול החיסיון 1697
 - טז. חסיון עדות של פסיכולוג 1698
 - יז. חסיון עדות של עובד סוציאלי 1698
 - יח. הגנה על מידע רפואי 1698
 1. הגדרות 1698
 2. תחולה 1699
 - (א) כיבוד הפרטיות 1699
 - (ב) איסוף ועיבוד מידע רפואי 1699
 - (ג) עוברים 1700
 - (ד) מידע גנטי 1700
 - (ה) אינפורמציה על נושא המידע 1700
 - (ו) בני אדם נטולי כשירות חוקית 1701
 - (ז) יוצאים מן הכלל 1701
 - (ח) הסכמה 1701
 - (ט) העברת מידע 1702
 - (י) זכויות של נושא המידע – זכויות גישה 1702
 - (יא) מימצאים בלתי צפויים 1703
 - (יב) בטיחות 1703
 - (יג) שמירה 1704
 - (יד) מעבר גבול של המידע 1704
 - (טו) מחקר מדעי 1705
3. הגנה על מידע גנטי 1706

שער ארבעה־עשר: שונות

פרק א: אבהות 1709

- א. כללי 1709
- ב. קשיי ההוכחה 1709
- ג. הודאה כהוכחה 1710
- ד. ראיה לסיוע 1711
- ה. הסתייעות בתורות מדעיות 1711
- ו. בדיקות דם 1711
- ז. השלכות משפטיות 1713
- ח. סמכות בית המשפט להציע בדיקה 1714
- ט. אי־כפיית הבדיקה 1714
- י. סירוב לבדיקה כראיה נגדית 1715
- יא. זכות הנתבע לעומת זכות הצאצא 1716

פרק ב: ביטוח בריאות ממלכתי 1719

- א. כללי 1719
- ב. עקרונות יסוד 1720
- ג. תחומי שירותי הבריאות 1725
- ד. מקורות המימון של שירותי הבריאות 1726
- ה. חובת תשלום דמי ביטוח 1728
- ו. קופות החולים 1729
- ז. מועצת הבריאות 1730
- ח. בירור תלונות וקבילות 1731
- ט. הטבת נזק 1732
- י. עונשין 1733
- יא. פנייה לערכאות 1734

פרק ג: מזון 1735

פרק ד: מים 1739

פרק ה: עישון 1741

מפתח עניינים 1743